

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

**Εισήγηση Επιτρόπου σε συζήτηση Στρογγυλής Τράπεζας στα
πλαίσια της Παγκύπριας εκστρατείας της ΠΟΓΟ ενάντια στη
σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων με τίτλο «Δράση Τώρα»
Δημοσιογραφική Εστία, Δευτέρα 12/07/2010, Ώρα 10:00 – 13:00**

1. Πρόλογος

Είναι με ιδιαίτερη ικανοποίηση που δέχτηκα την πρόσκληση της ΠΟΓΟ να λάβω μέρος στη σημερινή συζήτηση Στρογγυλής Τράπεζας στα πλαίσια της Παγκύπριας εκστρατείας της ενάντια στη σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων με τίτλο «Δράση Τώρα». Είναι πάντα μεγάλη χαρά να ανταποκρίνομαι σε προσκλήσεις από οργανωμένες γυναίκες με έντονη πολιτική και κοινωνική άποψη, δράση και προσφορά, όπως η ΠΟΓΟ. Είναι πεποίθησή μου ότι, η συμμετοχή της γυναίκας στα δημόσια πράγματα του τόπου, μέσα από τη συνδικαλιστική, την κομματική και ευρύτερα την πολιτική της εμπλοκή εμπλουτίζει και ενισχύει τον πολιτικό μας πολιτισμό. Η σημαντική συμβολή πολλών γυναικών, αρκετές από τις οποίες προέρχονται από τις τάξεις της ΠΟΓΟ, στην ανάπτυξη και εδραίωση ενός κινήματος προάσπισης και προώθησης των δικαιωμάτων του

παιδιού στην Κύπρο επιβεβαιώνει του λόγου το αληθές. Αναμφισβήτητη υπήρξε η συμβολή του κινήματος αυτού, εκφρασμένου μέσα από οργανωμένα σύνολα στο επίπεδο της Κοινωνίας των Πολιτών, στην προώθηση της σύστασης του Θεσμού της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Έχω τη τιμή και το προνόμιο αλλά, ταυτόχρονα, και τη μεγάλη ευθύνη να υπηρετώ ως η Πρώτη Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην Κύπρο.

2. Αποστολή και αρμοδιότητες της Επιτρόπου

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου (174(I) /2007), αποστολή της Επιτρόπου είναι η προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού.

Για την επίτευξη της αποστολής του, ο Νόμος παρέχει στον Επίτροπο ένα πολύ ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων. Αυτές περιλαμβάνουν, όχι εξαντλητικά, την εκπροσώπηση των παιδιών και των συμφερόντων τους σε όλα τα επίπεδα, τη διαφώτιση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας έτσι ώστε αυτή να κινητοποιηθεί και να διασφαλίσει πρακτικά τα δικαιώματα των παιδιών στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα και στην κοινωνία γενικά, τον εντοπισμό και προώθηση των απόψεων των παιδιών εκεί όπου τα ίδια δεν μπορούν να ακουστούν, την άσκηση ελέγχου και παρακολούθησης νομοθεσιών και πρακτικών και υποβολή προτάσεων με στόχο την εναρμόνιση τους με σχετικές διεθνείς συμβάσεις, τη διεξαγωγή εκστρατείας διαφώτισης και αλλαγής νοοτροπίας σχετικά με τη θέση των παιδιών στο κοινωνικό σύνολο, την υποβολή εκ μέρους οποιουδήποτε παιδιού αίτησης για διορισμό ειδικού αντιπροσώπου σε δικαστικές διαδικασίες που το επηρεάζουν, την εκπροσώπηση των παιδιών και των συμφερόντων τους σε δικαστικές διαδικασίες που τα επηρεάζουν και, γενικά, τη λήψη

οποιασδήποτε ενέργειας την οποία κρίνει ο ίδιος αναγκαία προς εκπλήρωση της αποστολής του.

Εισαγωγικά : Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η νέα θεώρηση του παιδιού

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, συνιστά το πιο ισχυρό εργαλείο, αλλά, και τον καλύτερο οδηγό δράσης τον οποίο διαθέτουμε προκειμένου να υλοποιήσουμε το όραμα για μια πραγματικά παιδοκεντρική κοινωνία η οποία να σέβεται και να προωθεί το πλήρες φάσμα των δικαιωμάτων του παιδιού.

Η Σύμβαση, υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1989 και κατέστη μέρος του διεθνούς δικαίου το 1990. Την έχουν κυρώσει όλες οι χώρες μέλη των Ηνωμένων Εθνών (πλην των Η.Π.Α και της Σομαλίας). Η Κύπρος την επικύρωσε το 1991.

Η υιοθέτηση της Σύμβασης αποτελεί, για πολλούς λόγους, την απαρχή μιας νέας εποχής. Το παιδί πλέον, γίνεται αποδεκτό ως πλήρης και διακριτή προσωπικότητα, με εγγενή αξιοπρέπεια και δικαιώματα αναπτυσσόμενη αυτονομία. Η Σύμβαση θέτει **στο επίκεντρο το παιδί, αφενός δε, καθορίζει ότι όλες οι ενέργειες πρέπει να λαμβάνονται προς το συμφέρον του, αφετέρου, δε, αναγνωρίζει στο παιδί το δικαίωμα να εκφέρει άποψη και αυτή να λαμβάνεται υπόψη.**

Κατηγοριοποίηση των Δικαιωμάτων (3 P's)

Κάτω από τη Σύμβαση, τα δικαιώματα του παιδιού δημιουργούν υποχρεώσεις και ευθύνες που όλοι μας προεξέχοντος του Κράτους, οφείλουμε να προασπίζουμε,

να τιμούμε και να σεβόμαστε. Πλέον τα δικαιώματα των παιδιών δεν είναι το αποτέλεσμα φιλανθρωπίας ή μεγαλοψυχίας ή ο καρπός της αγάπης μας για αυτά. Αντίθετα, όπως και τα δικαιώματα των ενηλίκων, αποτελούν αναπόσπαστο και αναπαλλοτρίωτο συστατικό της ανθρωπίνης τους φύσης.

Η Σύμβαση είναι η πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνής Πράξη η οποία ενσωματώνει το πλήρες εύρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – πολιτικών, πολιτιστικών, οικονομικών και κοινωνικών – σε ένα και μοναδικό κείμενο. Η Σύμβαση στα 54 της άρθρα, καθώς και σε δύο μεταγενέστερα προαιρετικά Πρωτόκολλα, ασχολείται με ένα ευρύτατο φάσμα τομέων που αγγίζουν κάθε έκφανση της ζωής των παιδιών φιλοδοξώντας, «να προωθήσει και να προστατέψει τα δικαιώματα του παιδιού σε κάθε λεωφόρο της ζωής» (“Optional Protocols” 2000, Προοίμιο).

Συνοπτικά, τα δικαιώματα των παιδιών, όπως αυτά κατοχυρώνονται από τη Σύμβαση, καλύπτουν τρεις διαφορετικές κατηγορίες: Τα δικαιώματα **Προστασίας**, τα δικαιώματα **Πρόνοιας και Παροχών** και τα δικαιώματα **Συμμετοχής** (στα αγγλικά αναφέρονται ως τα τρία P: Protection, Provisions, Participation).

A. Βία κατά των Παιδιών (γενικά)

Πολλά έχουν γίνει μέχρι σήμερα, τόσο σε νομοθετικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο των διαδικασιών και των καθημερινών πρακτικών για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών στη χώρα μας. **Ωστόσο**, η οικοδόμηση μιας κοινωνίας η οποία να λειτουργεί με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και, ιδιαίτερα, τα δικαιώματα του παιδιού αποτελεί πάντα μια ανοιχτή διαδικασία γεμάτη με εμπόδια και προκλήσεις. Μια από τις μεγαλύτερες, ζοφερότερες αλλά και, παράλληλα, ιδιαίτερα σε αναπτυγμένες, όπως η δική μας, κοινωνίες, λιγότερο εμφανείς, προκλήσεις, είναι

η βία ενάντια στα παιδιά. Αν και η βία εκφράζεται με διαφορετικές μορφές και σε διαφορετικό βαθμό, σε όλες τις περιπτώσεις αποστερεί από τα παιδιά το δικαίωμά τους για ευημερία και διαταράσσει την ικανότητά τους να μαθαίνουν και να κοινωνικοποιούνται φυσιολογικά, αφήνοντάς τους ανεξίτηλα ίχνη για την υπόλοιπη ενήλική τους ζωή.

Η βία ενάντια στα παιδιά συναντάται σε όλα τα πλαίσια όπου υπάρχουν παιδιά, όπως την οικογένεια, το σπίτι, το σχολείο, κέντρα απασχόλησης ή προστασίας παιδιών, στο δρόμο, σε κρατητήρια, στις φυλακές. Παίρνει πολλές διαφορετικές μορφές : σωματική ή ψυχολογική, παραμέληση ή αμελή μεταχείριση, τραυματισμό ή κακοποίηση - περιλαμβανομένης της σεξουαλικής παραβίασης, της εκφοβιστικής συμπεριφορά στα σχολεία (bullying) και της σωματικής τιμωρίας (corporal punishment).

B. Η σεξουαλική Παραβίαση των Παιδιών (ειδικά)

Η σεξουαλική παραβίαση (sexual abuse), φαινόμενο, δυστυχώς όχι και τόσο ξένο, όσο θα θέλαμε, προς την κυπριακή πραγματικότητα, αποτελεί μια από τις πιο απεχθείς μορφές βίας η οποία δυνατόν να ασκηθεί απέναντι σε παιδιά. Ο όρος **σεξουαλική παραβίαση**¹ θεωρείται πλέον δόκιμος από τον όρο κακοποίηση χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη χρησιμοποίηση παιδιού από άλλο άτομο ή άτομα, ως επί το πλείστο ενήλικα για σεξουαλική ηδονή και ικανοποίηση. Ένα παιδί μπορεί να υποστεί σεξουαλική παραβίαση ή κακοποίηση από άλλο παιδί ή έφηβο. Με τον όρο σεξουαλική παραβίαση υπογραμμίζεται το ότι η συγκεκριμένη μορφή βίας διεισδύει στο βάθος της ψυχής των παιδιών, καταστρέφοντας την εμπιστοσύνη που έχουν στους ενήλικες, τους

¹ Συμβουλευτική Επιτροπή για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην Οικογένεια.

ανθρώπους που έχουν καθήκον να τα φροντίζουν, και επιφέροντας σοβαρές συνέπειες στη σωματική και ψυχολογική τους υγεία.

Ο γενικός ορισμός της σεξουαλικής παραβίασης συμπεριλαμβάνει διάφορες μορφές σεξουαλικής βίας από τη θωπεία και γεννητικών οργάνων μέχρι τις ασελγείς πράξεις, το βιασμό και την αιμομιξία. Η παιδική πορνογραφία και η πορνεία αποτελούν την εμπορευματική πλευρά του θέματος. Γενικότερα μπορούμε να χωρίσουμε τη σεξουαλική παραβίαση σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Η πρώτη αφορά την ενδοοικογενειακή παραβίαση και η δεύτερη την εξωοικογενειακή.

Γ. Νομικό Πλαίσιο Προστασίας των Παιδιών από τη Σεξουαλική Παραβίαση

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει αναπτυχθεί ένα ιδιαίτερα ισχυρό και ευρύ νομικό πλαίσιο προστασίας των παιδιών από κάθε μορφή σεξουαλικής παραβίασης. Και στο επίπεδο αυτό, το ισχυρότερο εργαλείο που διαθέτουμε για την προστασία των παιδιών είναι η **Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών.**

Τα άρθρα 3 και 19 και, ιδιαίτερα, το άρθρο 34 της Σύμβασης δημιουργούν τη νομική υποχρέωση του Κράτους να λάβει εκείνα τα μέτρα που θα επιτρέψουν στο παιδί να μεγαλώσει σε ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από κάθε μορφής κακοποίηση. Για παράδειγμα, το άρθρο 34 δεσμεύει τα Συμβαλλόμενα Κράτη να **«αναλάβουν την προστασία του παιδιού από όλες τις μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής κακοποίησης».**

Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο αναφορικά με την Πώληση Παιδιών, την Παιδική

Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία ενισχύει περαιτέρω τη δέσμευση αυτή. Το Πρωτόκολλο προσδιορίζει τις έννοιες «πώληση παιδιών», «παιδική πορνεία», «παιδική πορνογραφία» και υποχρεώνει τις κυβερνήσεις να ποινικοποιήσουν και να τιμωρούν αυτού του είδους τις δραστηριότητες.

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών κατά της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης και της Σεξουαλικής Κακοποίησης (έχει υπογραφεί και βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία επικύρωσής της) έχει ως στόχο:

α) την παρεμπόδιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών,

β) την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, και

γ) την προώθηση εθνικών και διεθνών συνεργασιών ενάντια στην σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση των παιδιών

Άλλες πράξεις των Ηνωμένων Εθνών ενισχύουν τη διεθνή νομική προστασία για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της **Σύμβασης Αρ. 182 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας** σχετικά με τις Χειρότερες Μορφές Παιδικής Εργασίας, η οποία αναφέρει την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση και την κακοποίηση των παιδιών και πορνογραφία ως τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας, αλλά και του **Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του ΟΗΕ για την Εμπορία Ανθρώπων** (Trafficking), γνωστού και ως Πρωτοκόλλου του Παλέρμο, το οποίο καθορίζει σαφώς ότι κανένα άτομο κάτω των 18 ετών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει συναινέσει στην εμπορία του, για οποιονδήποτε λόγο.

Η πραγματικότητα είναι, ωστόσο, ότι οι διεθνείς συνθήκες προσφέρουν ουσιαστική προστασία στα παιδιά όταν μεταφέρονται περιεκτικά και αποτελεσματικά στην εθνική νομοθεσία. Σε ότι αφορά στην κυπριακή νομοθεσία τα θέματα αυτά ρυθμίζουν **οι περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 [119(Ι)/2000] και του 2004 [212(Ι)/2004] καθώς και ο περί Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2007 [87(Ι)/2007]**. Επιπρόσθετα, η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην οικογένεια δημιούργησε **Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για το Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια συμπεριλαμβανομένων και των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης**.

Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο σε σχέση με τα θέματα που συζητούμε είναι, **κατά γενική ομολογία, αρκετά ολοκληρωμένο**. Πάντοτε υπάρχουν, ωστόσο, τα περιθώρια για βελτίωση. Χρειάζεται να επανεξεταστεί και να βελτιωθεί όπου τυχόν χρειάζεται αυτό να γίνει. Πολύ σύντομα αναφέρομαι σε μερικά από τα θέματα τα οποία έχω εντοπίσει και τα οποία χρειάζεται να τύχουν μιας άμεσης ρύθμισης :

- Εγγραφή των παιδιών αμέσως μετά τη γέννηση τους
- Να υπάρχει κατώτατο όριο ηλικίας για συναίνεση σε σεξουαλική πράξη
- Να απαγορευτεί η εργοδότηση σε θέσεις που περιλαμβάνουν φύλαξη παιδιών ατόμων που καταδικάστηκαν για σεξουαλικά αδικήματα εναντίον παιδιών
- Να δημιουργηθεί σύστημα αξιολόγησης όσων εργάζονται με παιδιά που να διασφαλίζει αφενός το δικαίωμα του παιδιού στην προστασία και αφετέρου τα ανθρώπινα δικαιώματα του ενήλικα
- Να ενσωματωθεί σε όλους τους σχετικούς νόμους η υποχρέωση σεβασμού του δικαιώματος του παιδιού να ακούγεται και να δίνεται ανάλογη βαρύτητα στις απόψεις του.

Δ. Ορισμένες Προτάσεις:

Έχω επανειλημμένα υπογραμμίσει ότι η διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών δεν εξαντλείται στην προσχώρηση σε συμβάσεις και την νομοθετική ρύθμιση τους σε εθνικό επίπεδο. **Η ουσιαστική απόλαυση των δικαιωμάτων του παιδιού προϋποθέτει την οικοδόμηση και εμπέδωση, στο επίπεδο της κοινωνίας, μιας κουλτούρας σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των παιδιών.** Ειδικότερα, σε ότι αφορά το θέμα της σεξουαλικής παραβίασης τα πιο κάτω μπορούν να λειτουργήσουν αποτρεπτικά:

Ενίσχυση του θετικού γονικού ρόλου:

Η οικογένεια, υπό την ευρύτερη έννοια του όρου, **έχοντας την απαραίτητη στήριξη και συμπαράσταση από το Κράτος, έχει ουσιαστικό ρόλο να διαδραματίσει** σε ότι αφορά στη διασφάλιση του πλήρους φάσματος των δικαιωμάτων των παιδιών. Ευθύνη της οικογένειας είναι να διαμορφώσει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο να μεγαλώνουν τα παιδιά με ασφάλεια. Η οικογένεια, οργανωμένη δημοκρατικά στη βάση του σεβασμού της ισοτιμίας και της πραγματικής συμμετοχής όλων της των μελών μπορεί να αποτελέσει το ιδανικότερο προστατευτικό πλαίσιο για κάθε παιδί απέναντι σε κάθε μορφής κακοποίηση ή/και εκμετάλλευση.

Οι καλές σχέσεις στο πλαίσιο της οικογένειας η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος στο οποίο τα παιδιά μπορούν ελεύθερα να συζητούν με τους γονείς και να ανταλλάξουν απόψεις είναι ιδιαίτερης σημασίας για την πρόληψη κάθε μορφής κακοποίησης ή/ και εκμετάλλευσης του παιδιού. Οι γονείς ενδυναμώνουν τα παιδιά τους σεβόμενοι τα δικαιώματά και την αξιοπρέπειά τους. **Έτσι τα παιδιά φτιάχνουν ισχυρή αυτοεικόνα**

και αυτοεκτίμηση. Τέτοια παιδιά πιο δύσκολα γίνονται υποχείριο οποιουδήποτε προσπαθήσει να τα εκμεταλλευτεί ή να τα κακοποιήσει.

Στα πλαίσια της άσκησης του **θετικού τους γονικού ρόλου**, οι γονείς θα πρέπει να διδάξουν στα παιδιά ότι έχουν **δικαίωμα στο σώμα τους και το δικαίωμα να λένε όχι όταν δε θέλουν να παίξουν, να τα γαργαλήσουν, να τα αγκαλιάσουν ή να τα φιλήσουν**. Πρέπει επίσης οι γονείς να καλλιεργήσουν το κατάλληλο εκείνο κλίμα ώστε τα παιδιά τους **να νιώθουν άνετα να μιλήσουν μαζί τους** στην περίπτωση που κάποιος τους φέρθηκε με τρόπο που να τα ανησυχεί, ακόμη κι αν τους ήταν αδύνατο να πουν όχι εκείνη τη στιγμή. Οι γονείς επίσης, θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι όλα τα μέλη της οικογένειας έχουν δικαίωμα στον ιδιωτικό χώρο όταν ντύνονται, πλένονται, κοιμούνται ή έχουν άλλες προσωπικές δραστηριότητες. **Ακόμη και τα μικρά παιδιά πρέπει να τα ακούμε και να τα σεβόμαστε**. Πρέπει να προσέξουμε με ποιόν αφήνουμε τα παιδιά μας. **Αν το παιδί είναι δυσαρεστημένο με αυτόν που το προσέχει, να μιλάμε με το παιδί για αυτό το θέμα.**

Ο ρόλος του σχολείου

Σημαντικό ρόλο στην ενδυνάμωση των παιδιών ώστε αυτά να καταστούν λιγότερο ευάλωτα στο κίνδυνο της σεξουαλικής παραβίασης ή να τα ενδυναμώσει ώστε να μιλήσουν σχετικά με μια πιθανή θυματοποίησή τους έχει να διαδραματίσει και το σχολείο. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από προγράμματα **σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης** ή άλλα **προγράμματα προαγωγής υγείας** καθώς και μέσα από **την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα**. Τέτοια προγράμματα θα πρέπει να έχουν ως κεντρικό άξονα να ενισχύσουν

- την ενημέρωση των παιδιών σχετικά με τις ευθύνες και τα όρια της γονικής

φροντίδας καθώς και άλλων ενηλίκων που σχετίζονται μαζί τους ή/ και αναλαμβάνουν τη φύλαξή τους

- τη γνώση τους για το δικό τους σώμα, το είδος και την καταλληλότητα των σχέσεων διάφορων μορφών
- την ενημερότητά τους για την έκταση και τη αξία των δικαιωμάτων τους και της αξίας του εαυτού τους
- τη γνώση τους σχετικά με την ύπαρξη και τη φύση της σεξουαλικής παραβίασης και ποιοι θα μπορούσαν να διαπράξουν τέτοιες πράξεις
- τις στρατηγικές των παιδιών για αποφυγή της παραβίασης ή πώς να αναζητούν βοήθεια και στήριξη

MME- Χρήση τεχνολογίας

Τα MME να ενθαρρυνθούν να ενημερώνουν τα παιδιά και τους ενήλικες για τα δικαιώματα του παιδιού, να προωθούν τη συμμετοχή των παιδιών, να υιοθετούν προσεγγίσεις θετικού γονικού ρόλου και να υιοθετούν μη βίαιες αξίες στην κοινωνία. Παράλληλα, το κράτος έχει υποχρέωση να παρεμβαίνει για σκοπούς προστασίας των παιδιών από προγράμματα στα MME επιβλαβή στα παιδιά.

Επιπρόσθετα, οι παροχείς υπηρεσιών διαδικτύου να ενθαρρύνονται να παρέχουν ενημέρωση για τους εν δυνάμει κινδύνους και ρίσκα από τη χρήση του διαδικτύου και να συνεργάζονται με τις αρχές στη διερεύνηση αδικημάτων που διαπράττονται από τη χρήση τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών.

Οι παροχείς υπηρεσιών διαδικτύου να κτίσουν συνεργασίες με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για να αναπτύξουν στοιχειώδη εκπαίδευση των παιδιών στη χρήση του διαδικτύου, να εργάζονται στενά με τους ειδικούς για θέματα παιδικής προστασίας.

Ενημέρωση των γονιών και εκπαιδευτικών για τους κινδύνους της ανεξέλεγκτης χρήσης του διαδικτύου από τα παιδιά, πώς να αναπτύξουν την κριτική σκέψη των παιδιών και πώς να περιορίσουν την πρόσβαση των παιδιών σε περιεχόμενα επιβλαβή για τα παιδιά.

Δράσεις της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού

- **Δημόσια Παρέμβαση**

Η αντιμετώπιση του προβλήματος της σεξουαλικής παραβίασης παιδιών και γενικότερα της κακοποίησης παιδιών αποτελεί μια **από τις πρώτες προτεραιότητες** τις οποίες έχω θέσει ως Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Έδη από τους πρώτους μήνες από την ανάληψη των καθηκόντων μου προέβηκα σε δημόσια παρέμβαση ενόψει δημοσιευμάτων στον ημερήσιο τύπο αναφορικά με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε εκδίκαση έφεσης για μείωση της ποινής σε πατριό ο οποίος βρέθηκε από το Κακουργιοδικείο ένοχος για βιασμό, διαφθορά νεαρής γυναίκας ηλικίας μεταξύ 13 έως 17 ετών και άσεμνη επίθεση κατά της ανήλικης θετής κόρης του.

Με την παρέμβασή μου αυτή τόνισα **την ανάγκη συνεχούς εκπαίδευσης των επαγγελματιών που εργάζονται με και για παιδιά ώστε να μπορούν έγκαιρα να υποπτεούνται ότι κάτι σοβαρό συμβαίνει στο παιδί.** Επισήμανα επίσης ότι όλοι όσοι έρχονται σε επαφή με παιδιά **χρειάζεται να είναι σε εγρήγορση απέναντι στις διάφορες μορφές βίας και κάθε ένας έχει υποχρέωση να κινητοποιείται υπέρ του παιδιού, όπου διαπιστώνει ή υποπτεύεται ότι αυτό υφίσταται βία.**

Περαιτέρω, υπογράμμισα ότι απαιτείται **από το Κράτος η εφαρμογή διατμηματικών διαδικασιών στην αναφορά, παραπομπή και χειρισμό κάθε περιστατικού καθώς και η εξειδίκευση του προσωπικού που χειρίζεται τέτοια περιστατικά.** Στην ίδια παρέμβασή μου, τόνισα το αυτονόητο, ότι δηλαδή για τα διάφορα αδικήματα που αφορούν τις διάφορες μορφές βίας εναντίον παιδιών **υπεύθυνος σε κάθε περίπτωση είναι ο ενήλικας που την ασκεί και υπέδειξα, σε σχέση με τη δικαστική παρέμβαση, ότι πέραν από την τιμωρία του θύτη έχει και τη δικαιοδοσία της λήψης κατάλληλων μέτρων προστασίας του παιδιού.**

- **Επιμορφωτική / Ενημερωτική Δράση**

Σχετικά με το θέμα παράλληλα έχω αναπτύξει έντονη **ενημερωτική/ επιμορφωτική δράση τόσο στο πλαίσιο των τακτικών μου επισκέψεων σε σχολεία και όσο και των ευρύτερων μου επαφών με παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς.** Κατά το 2009 συμμετείχα με εισηγήσεις σε σειρά εκπαιδευτικών σεμιναρίων που διοργάνωσε ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια με θέμα «Η κακοποίηση Παιδιών», τα οποία απευθύνονταν σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και διοργανώθηκαν σε όλες τις επαρχίες. Πρόσφατα, εγκαινιάζοντας μια πιο στενή συνεργασία με την Αστυνομία στον τομέα της **επιμόρφωσης των αστυνομικών, έδωσα διάλεξη με θέμα «Ζητήματα που αφορούν στην Προστασία των Παιδιών»** στα πλαίσια της εξειδικευμένης εκπαίδευσης Λοχίων και Αστυνομικών της

Αστυνομικής Ακαδημίας. Η συνεργασία αυτή προβλέπω στο μέλλον να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο. Περαιτέρω έχω προσκληθεί και ανταποκρίθηκα θετικά, στο μέτρο που το πρόγραμμά μου το επιτρέπει, να μιλήσω γενικότερα για τα δικαιώματα του παιδιού και ειδικότερα για θέματα που σχετίζονται με την προστασία του από κάθε μορφής κακοποίηση από οργανώσεις της **Κοινωνίας των Πολιτών** αλλά και **συνδέσμους γονέων σχολείων**

- **Τοποθέτηση για την ανάγκη εισαγωγής του μαθήματος της σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία.**
- **Εμπλοκή σε διάλογο σχετικά με το θέμα τόσο με τη νομοθετική όσο και με την εκτελεστική εξουσία**

Με αφορμή το θέμα το οποίο ενέκυψε πρόσφατα με τις καταγγελίες κατά ενήλικα για παραβίαση ανήλικης την οποία γνώρισε μέσω διαδικτύου έχει ξεκινήσει **ένας δημόσιος διάλογος**, τόσο σε σχέση με τους **κινδύνους που ελλοχεύει η χρήση** του διαδικτύου από τα παιδιά, όσο και **γενικότερα για τα θέματα κακοποίησης και δη σεξουαλικής παραβίασης παιδιών**. Σημειώνω με ικανοποίηση την εμπλοκή στον ως άνω διάλογο, τόσο της Νομοθετικής όσο και της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι **αντιπροσωπείες των δύο μεγαλύτερων κοινοβουλευτικών** κομμάτων, επιδίωξαν συνάντηση μαζί μου για να συζητηθούν οι προεκτάσεις του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και οι τρόποι αντιμετώπισής του. Στις συναντήσεις αυτές, τόνισα την **αναγκαιότητα χάραξης εθνικής στρατηγικής για το ζήτημα της κακοποίησης παιδιών**, βασική προϋπόθεση της οποίας είναι η κινητοποίηση όλων αλλά κυρίως ο κατάλληλος συντονισμός και η αποτελεσματική συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών, φορέων και οργανισμών

(αστυνομία, υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας, υπουργείο παιδείας, υπηρεσίες ψυχικής υγείας, ακαδημαϊκή κοινότητα, ΜΚΟ κ.ο.κ.).

Παράλληλα η **Επιτροπή Παιδείας της Βουλής** αποφάσισαν αυτεπάγγελα την εξέταση των προβλημάτων που δυνατόν να δημιουργηθούν λόγω της χρήσης του διαδικτύου από μαθητές και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, αφού στις μέρες μας τα περισσότερα σπίτια και σχολεία έχουν τουλάχιστον 1 ηλεκτρονικό υπολογιστή ο οποίος είναι διαθέσιμος σε παιδιά κάτω των 14 ετών. Στα πλαίσια της συζήτησης αυτής, είχα την ευκαιρία, ανάμεσα σε άλλα, να τονίσω την **υποχρέωση της Πολιτείας για στόχευση στην υπεύθυνη και ολόπλευρη ενημέρωση καθώς και στην εκπόνηση προγραμμάτων ψηφιακού εγγραμματισμού (media literacy) έτσι ώστε να μην καλλιεργηθεί ανεξέλεγκτος πανικός και παραπληροφόρηση γονέων και παιδιών.** Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, μού έκανε την τιμή, να εισηγηθεί στην κυβέρνηση όπως ανατεθεί στην Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού ο **συντονιστικός ρόλος προκειμένου να ετοιμαστούν σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση της μαστιγας κακοποίησης και εκμετάλλευση ανηλίκων μέσω διαδικτύου.**

Πολύ σημαντική θεωρώ επίσης την απόφαση της Κυβέρνησης **για συνάντηση που έγινε υπό την αιγίδα της Υπουργού Εργασίας στην οποία παρευρέθηκαν οι Υπουργοί Παιδείας, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και Υγείας στην οποία κλήθηκα να δώσω απόψεις στα πλαίσια της οποίας σύμφωνα με εισήγηση μου επιχειρείται να χαραχθούν οι πρώτες γραμμές Εθνικής Στρατηγικής για το θέμα.**

Κατακλείδα

Έχοντας τη χαρά και την τιμή να φιλοξενούμαι από ένα γυναικείο Κίνημα, με έντονη πολιτική και κοινωνική δράση, θεώρησα σημαντικό να κλείσω την παρέμβασή μου παραθέτοντας τα λόγια μιας από τις κορυφαίες γυναικείες πολιτικές προσωπικότητες του 20^{ου} αιώνα, της Eleanor Roosevelt [η οποία, προήδρευσε της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών που, αρχικά, ετοίμασε το προσχέδιο και, στη συνέχεια, ενέκρινε το τελικό κείμενο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου].

Παρουσιάζοντας στα Ηνωμένα Έθνη, με την ευκαιρία της δέκατης επετείου της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την έκδοση «In Your Hands» (στα χέρια σας), έναν οδηγό δράσης για την προώθηση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στα πλαίσια της κοινότητας, η ένθερμη αυτή προασπίστρια και ακτιβίστρια των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σημειώνει ότι **τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αρχίζουν² «σε μικρά μέρη, κοντά στο σπιτικό μας – τόσο κοντινά και τόσο μικρά που να μην εμφανίζονται σε κανένα παγκόσμιο χάρτη.** Κι όμως, αυτός, είναι ο κόσμος του κάθε ατόμου· η γειτονιά στην οποία ζει, το σχολείο ή το κολέγιο στο οποίο φοιτά, το εργοστάσιο, η φάρμα ή το γραφείο όπου εργάζεται. Τέτοια είναι τα μέρη όπου κάθε άντρας, κάθε γυναίκα και κάθε παιδί αναζητά ισότητα στη δικαιοσύνη, ισότητα στις ευκαιρίες, ισότητα στην αξιοπρέπεια, χωρίς διακρίσεις. Αν τα δικαιώματα αυτά παραμένουν χωρίς νόημα στα συγκεκριμένα μέρη, τότε ελάχιστο νόημα μπορούν να έχουν οπουδήποτε αλλού. Χωρίς τη συντονισμένη δράση των πολιτών, ώστε να υποστηρίξουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα στο σπίτι μας, μάταια θα αναζητούμε οποιαδήποτε πρόοδο στο θέμα αυτό στον ευρύτερο κόσμο». **Για να καταλήξει: «Για τούτο πιστεύουμε ότι η μοίρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βρίσκεται στα χέρια όλων των πολιτών σε όλες τις κοινότητες».** Τα λόγια αυτά της Eleanor Roosevelt 4

² <http://www.udhr.org/history/inyour.htm>

δίδουν σαφή κατεύθυνση για τον ουσιαστικό ρόλο και την αποστολή που η καθεμιά κι ο καθένας από μας έχουν να επιτελέσουν στην προώθηση και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σας ευχαριστώ!